

**TYÖELÄMÄ- JA TASA-  
ARVOVALIOKUNNAN LAUSUNTO  
8/2014 vp**

**Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työttö-  
myysturvalain, työttömyysetuuksien rahoituk-  
sesta annetun lain ja työttömyysturvalain  
muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta  
annetun lain muuttamisesta**

*Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle*

**JOHDANTO**

***Vireilletulo***

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettäessään hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi työttömyysturvalain, työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain ja työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 151/2014 vp) valmistelevalle eduskunnalle samalla määrännyt, että työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan on annettava asiasta lausunto sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnalle.

***Asiantuntijat***

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Esko Salo, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Timo Meling, työ- ja elinkeinoministeriö
- asiantuntija Mikko Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
- sosiaaliasioiden päällikkö Sinikka Näätsaari, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- lainopillinen asiamies Harri Hellstén, Suomen Yrittäjät ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Akava ry
- Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry.

**VALIOKUNNAN KANNANOTOT**

***Perustelut***

Esityksellä toteutetaan hallituksen keväällä 2014 kehyspäättönsä yhteydessä päättämä työttömyysturvamenojen pienentäminen 50 miljonnalla eurolla. Säästö on osa kokonaisuutta, jolla pyritään kuroma umpeen valtiontalouden kasvuvajaa.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta katsoo, että esityksellä on kielteisiä vaikutuksia työttömien aktivointiin ja toimeentuloturvaan, mutta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä esityksen perusteluista ilmenevistä valtiontalouden säästösyistä.

Työttömyysturvaetuudet ja työttömyysturvan rahoitus ovat vakiintuneesti kuuluneet kolmikantaisen valmistelun piiriin, ja hallitus on kirjannut menettelytavan hallitusohjelmaan. Hallitus päätti 50 milj. euron säästön kohdentamisesta työttömyysturvaan neuvottelematta asiasta työmarkkinajärjestöjen kanssa. Työryhmässä, jossa säästöjen toteuttamistavasta sovittiin, keskeiset työmarkkinajärjestöt olivat kuitenkin edustettuina. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että palkansaajan työttömyysturvaan liittyvistä asioista neuvotellaan kolmikantaisesti työmarkkinajärjestöjen kanssa.

Työttömyysturvajärjestelmään on viime vuosina tehty useita muutoksia, joista viimeisimmät tulivat voimaan vuoden 2014 alusta. Useat peräkkäiset työttömyysturvajärjestelmään tehdyt muutokset heikentävät valiokunnan mielestä työttömyysturvajärjestelmän uskottavuutta ja tekevät järjestelmästä vaikeasti hallittavan. Nyt toteutettavalle uudistukselle ei valiokunnan näkemyksen mukaan ole työvoimapoliittisia perusteita.

Työttömyyspäivärahamenojen säästö toteutetaan siten, että ansiopäivärahan ja korotetun ansio-osan tasoa alennetaan. Muutos alentaa ansiopäivärahaa niillä työttömillä, joilla päivärahan perusteena oleva ansiotulo on korkeampi kuin 3 115 euroa kuukaudessa. Leikkauksen vaikutus on enintään 82 euroa kuukaudessa, ja se toteutuu täysimääräisenä, kun palkan suuruus kuukaudessa on 3 443 euroa tai sitä korkeampi. Korotettuun ansio-osaan kohdistuva leikkaus kohdistuu sen sijaan kaikkiin ansiosidonnaista päivärahaa saaviin ja alentaa siten merkittävästi myös pienipalkkaisten korotettua ansio-osaa. Esimerkiksi 2 000 euron palkkatulolla korotetun ansiopäivärahan määrä alenee 91 euroa kuukaudessa. Valiokunta katsoo, että esitys ei tältä osin toteuta hallituksen tavoitetta säästön koh-

distamisesta korkeimpia työttömyyspäivärahoja saaviin.

Työttömyyspäivärahan korotusosaa ja korotettua ansio-osaa maksetaan työttömälle kahdella perusteella. Pitkän työuran jälkeen työttömäksi jääneelle päiväraha maksetaan korotettuna enintään 90 päivän ajalta ja työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuvalla enintään 200 päiväältä. Korotetun päivärahan tarkoituksena on kannustaa työtöntä osallistumaan työllistymistä edistäviin palveluihin tekemällä se työttömälle taloudellisesti kannattavaksi ja mahdolliseksi. Valiokunta pitää erittäin valitettavana, että työttömyysturvan heikennys kohdistuu merkittävältä osin aktiivitoimenpiteisiin osallistumisen tukeen ja katsoo, että ratkaisu heikentää korotetun ansiopäivärahan vaikuttavuutta työllistymisen edistämisessä.

Valiokunta huomauttaa, että esitetty muutos alentaa entisestään työttömyysturvan edeltäviin ansioihin perustuvaa korvausastetta, ja muistuttaa, että ansiosidonnainen työttömyysturva on tarkoitettu mm. tasoittamaan äkillisen työttömyyden aiheuttamia taloudellisia seurauksia. Valiokunta ei pidä vaikean työttömyystilanteen oloissa onnistuneena ratkaisuna kohdistaa säästöjä työttömyysturvaan. Leikkaukset heikentävät entisestään työttömien ja heidän perheidensä toimeentuloa, mikä pudottaa jatkossa yhä useamman työttömäksi jäävän erityisesti pääkaupunkiseudulla muun sosiaaliturvan, kuten asumistuen ja toimeentulotuen, piiriin.

### **Lausunto**

Lausuntonaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta esittää,

*että sosiaali- ja terveysvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.*

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

|      |                             |                          |
|------|-----------------------------|--------------------------|
| pj.  | Tarja Filatov /sd           | Mikael Palola /kok       |
| vpj. | Anne-Mari Virolainen /kok   | Terhi Peltokorpi /kesk   |
| jäs. | Anna Kontula /vas           | Kristiina Salonen /sd    |
|      | Jari Lindström /ps          | Arto Satonen /kok        |
|      | Eeva-Maria Maijala /kesk    | Eero Suutari /kok        |
|      | Lea Mäkipää /ps             | Katja Taimela /sd        |
|      | Merja Mäkisalo-Ropponen /sd | Jani Toivola /vihr       |
|      | Elisabeth Naucclér /r       | vjäs. Laila Koskela /ps. |

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen.

## ERIÄVÄ MIELIPIDE

### *Perustelut*

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia ja työttömyysturvalain muuttamisesta sekä väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia. Ansiopäivärahan laskentasääntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että ansio-osa alenisi niiltä, joiden palkka ylittää 3 115 euroa kuukaudessa. Myös pitkän työuran päätyttyä 90 päivältä maksettavaa korotettua ansio-osaa ehdotetaan alennettavaksi. Tämä koskee myös työllistymistä edistävien palvelujen aikaa. Kokonaisuudessaan esityksen tavoitteena on säästää kymmeniä miljoonia euroja valtion työttömyyspäivärahamenoista siten, että säästöt kohdistuisivat keskituloisiin ja korkeampia työttömyyspäivärahoja saaviin.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää sinänsä oikeasuuntaisena sitä, että työttömyysturvan rahoitusta lähdetään selkeyttämään. Muutoinkin sekä valiokuntaryhmämme että eduskuntaryhmämme pitää hyvänä sitä, että pyritään vähentämään eri hallintosektoreilla lisääntyvää sääntelyä sekä byrokratiaa.

Emme kuitenkaan ole vakuuttuneita siitä, että se tapa, jolla hallitus on tätä esitystä valmistellut, on ollut oikeanlainen, sillä kyseessä on iso työllisyyspolitiikkaa koskeva lakiesitys. Pidämme todella huonona sitä, että työttömyysturvan heikennys kohdistuu työttömäksi joutuvan ansiopäivärahaan. Työttömyydestä annetaan tällä esityksellä näin ollen lisärangaistus, ja se on mielestämme aivan väärä signaali.

Tämä muutos heikentää entisestään työttömyysturvan edeltäviin ansioihin perustuvaa korvausastetta. Ansiosidonnainen työttömyysturva on tarkoitettu mm. tasoittamaan äkillisen työttömyyden aiheuttamia taloudellisia seurauksia. Pidämme erittäin huonona keinona lisätä talouden ahdinkoa kohdistamalla leikkaukset työttömyysturvaan. Leikkaukset heikentävät entises-

tään työttömien ja heidän perheidensä toimeentuloa ja pudottavat jatkossa yhä useamman työttömäksi jäävän erityisesti pääkaupunkiseudulla, mutta myös muualla maassa, muun sosiaaliturvan, kuten asumistuen, piiriin.

Tämänkaltaisissa hallituksen esityksissä näemme, että olisi ollut äärimmäisen tärkeää se, että säästölinjauksista olisi myös kuultu maamme eri työmarkkinajärjestöjä. Nyt näin ei ole tapahtunut, mitä pidämme valiokuntaryhmänä huonona asiana. Lisäksi valiokuntaryhmämme ei pidä hyvänä kehityksenä sitä, että jatkuvasti muutetaan tiettyjä politiikan lohkon sektoreita, kuten työttömyysturvalakia. Tällä viittaamme siihen, että työttömyysturvalain muutos kohdistuu taas niihin etuuksiin, joita hallitus juuri korotti vuoden 2014 alusta. Jotta asioita voidaan vielä eteenpäin, johdonmukaisuus sekä avoimuus asioissa ovat mielestämme tärkeitä. Jatkuvat lainmuutokset ao. sektorilla vaikeuttavat kansalaisten ymmärtämistä työttömyysturvajärjestelmän kehityksestä maassamme.

Lopuksi valiokuntaryhmänä haluamme kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksellä voi olla mahdollisesti myös paljon kauaskantoisempia vaikutuksia kuin tällä hetkellä osaamme odottaa. Mitä tapahtuu tämän jälkeen, jos talous heikkenee yhä lisää? Kajoaako hallitus tällöin myös muihin keskituloisten sekä alemmpipalkkaisten palkkaryhmien työttömyysetuuksiin? Näin voi käytännössä käydä, kun tämä "pandoran lipas" on jo avattu. Tämänkaltaista kehitystä emme pidä hyvänä emmekä suositavana. Valiokuntaryhmänä näemme tämän jo periaatteellisena kysymyksenä yhteiskuntamme kannalta.

### *Ehdotus*

Edellä olevan perusteella esitämme,

*että lakiehdotukset hylätään.*

Helsingissä 14 päivänä lokakuuta 2014

Jari Lindström /ps  
Lea Mäkipää /ps  
Laila Koskela /ps